

Gemeenteraadsverkiezingen 2024

MEMORANDUM MONDIALE RAAD MECHELEN

Naar een duurzaam mondiaal beleid

Op 13 oktober 2024 kunnen de Mechelaars opnieuw lokale bestuurders aanduiden en zo het beleid voor de komende 6 jaar mee richting geven.

Niet alleen op lokaal niveau. Door de technologische evolutie en de globalisering leven we meer dan ooit in een **mondiale samenleving**. Beslissingen hier hebben invloed op het leven van mensen en werk- en leefmilieu aan de andere kant van de wereldbol en omgekeerd. Meer dan ooit.

Het wordt steeds duidelijker dat we afstevenen op een **nieuw wereldbeeld**.

Geopolitiek wordt de westerse wereld steeds minder beschouwd als het ideologisch en economisch centrum van de wereld. Het Zuiden stelt de geloofwaardigheid van het Westen op vlak van mensenrechten en internationaal recht steeds meer in vraag. Toenemende conflicten en oorlogen trachten de installatie van een nieuwe wereldorde te versnellen. Anderzijds worden **klimaatrampen** steeds frequenter. Het veranderde klimaat zal de vluchtelingenstroom nog doen toenemen. Het behalen van de SDG-doelen wordt een absoluut minimum, een rechtvaardige energietransitie die niet leidt tot een neokoloniale grondstoffenjacht, een must.

Gezien de globale uitdagingen waar we voor staan, hebben we **meer samenwerking en internationale solidariteit nodig**. We hebben nood aan beleidsmakers die een grens durven trekken als het gaat over de rechten van de mens en natuur. **Ook op lokaal niveau**.

Vóór de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 verspreidde de Mondiale Raad Mechelen een memorandum met aanbevelingen voor een sterk lokaal mondiaal beleid. Dat doen wij - vrijwilligers van de noord-zuidbeweging die actief zijn in ngo's en 4de pijlerinitiatieven en andere geëngageerde burgers - nu opnieuw.

Maar het dient gezegd: de voorbije 6 jaar werd al werk gemaakt van heel wat van onze aanbevelingen destijds. Mechelen mag zich nu gerust een mondiale voortrekker noemen.

Met dit memorandum bouwt de Mondiale Raad verder op de aanbevelingen van het vorige. We evalueren en suggereren hoe we het Mechels mondiaal beleid nog kunnen versterken en verrijken. Hoe we, in het licht van de veranderende omstandigheden, kunnen **evolueren naar het duurzaam mondiaal beleid dat een positief antwoord kan geven op nieuwe behoeften**.

AANBEVELING 1: MECHELEN BETREKT ALLE BELEIDSDOMEINEN BIJ MONDIAAL BELEID

In 2015 ondertekende België Agenda 2030, de ambitieuze duurzaamheidsagenda van de Verenigde Naties. Het realiseren van Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen of Sustainable Development Goals (hierna SDG's) is een opdracht voor iedereen, in alle landen, voor alle overheidsniveaus en voor alle burgers. Dus ook voor Mechelen en de Mechelaars.

De Mondiale Raad pleitte in 2018 voor een ambitieuze lokale invulling van de SDG's, omwille van hun potentieel om armoede en onrechtvaardigheid te bestrijden op een structurele manier. We drongen ook aan op sterke externe partnerschappen en het betrekken van het maatschappelijk middenveld en bedrijven: participatie vergroot het draagvlak voor de beleidskeuzes.

Hoe ver staan we?

Als we de Agenda 2030 breed interpreteren, dan heeft Mechelen effectief werk gemaakt van het implementeren van een aantal doelstellingen binnen de verschillende beleidsdomeinen. Tijdens de vorige beleidsperiode was kinderarmoede één van de drie speerpunten. Mechelen neemt ook haar rol op in de realisatie van de SDG's. Mechelen Klimaatneutraal streeft tegen 2030 naar een vermindering van de CO²-uitstoot met 40%. De Mechelaars zijn zich ook meer en meer bewust van de klimaatimpact van hun woningen, getuige bijvoorbeeld het groeiend aantal informatie- en premievragen bij het woon- en energieloket. De stad weegt ook op het beleid door samen te werken met andere steden en gemeenten. Zo maakt Mechelen sinds 20 juni 2023 officieel deel uit van het Netwerk van Solidaire Steden en Gemeenten, een initiatief van 11.11.11, Vluchtelingenwerk Vlaanderen, Caritas International, Amnesty International en Beweging.net dat zich allereerst inzet voor mensen op de vlucht. Ook wat mondiaal duurzaam beleid betreft, zijn er stappen in de goede richting gezet. Een meer (pro)actieve samenwerking met de Mondiale Raad begint zich af te tekenen.

Wat verwachten we nu?

• 2030 staat letterlijk voor de deur, een tandje bijsteken is de boodschap.

Wat bij de lancering van de Agenda 2030 als een ver en hoopvol toekomstperspectief overkwam, zou eigenlijk bijna gerealiseerd moeten zijn. Zo ver staan we nog lang niet. **Het concreet herlanceren van de SDG-campagne** dringt zich op. Ook hier is - gezien de diversiteit van de 17 SDG's - een sterkere samenwerking tussen de verschillende beleidsdomeinen noodzakelijk. Ook een sterkere betrokkenheid van de scholen (bv. via het project 'Mondiale School') dringt zich op.

• Mechelen is nu Solidaire Stad. Het delen van expertise is enorm belangrijk en, gezien het mondiaal karakter van de migratie- klimaatuitdagingen, gebeurt dat het best ook

internationaal. Het **lidmaatschap van het Eurocities-netwerk** is een nuttige volgende stap. Dat netwerk van tot nu toe 200 Europese steden (in België o.a. Antwerpen, Brugge, Brussel, Gent, Kortrijk, Leuven...) streeft naar een betere toekomst op vlak van inclusie, leefmilieu, duurzame economie en mondiale samenleving (www.eurocities.eu).

- Het college van burgemeester en schepenen blijft de **Agenda 2030 als leidraad gebruiken voor de opmaak van de beleids- en beheercyclus 2025-2030** en toont ambitie voor 2030 en verder.
- De **Mondiale Raad** blijft het **aangewezen adviesorgaan** voor ontwikkelingssamenwerking. Onze rol als bevoorrechte gesprekspartner moet **nog meer geïnstitutionaliseerd** worden. Dat betekent dat we nog **actiever betrokken willen worden bij de besluitvorming**.
- Voor de opmaak en uitvoering van haar beleid en de ontwikkelingssamenwerking in het algemeen, is het **gesprek tussen stadsbestuur en middenveld** cruciaal. Die laatste moeten het beleid immers mee schragen en uitdragen. **De Mondiale Raad wil hierbij een actieve gesprekspartner zijn.**

AANBEVELING 2: MECHELEN VOORZIET MENSEN EN MIDDELEN

De Verenigde Naties verbinden de ontwikkelde landen ertoe om 0,7% van hun bni te besteden aan ontwikkelingssamenwerking. Dat geldt ook voor steden en gemeenten. Mechelen moet bijgevolg een voldoende hoog budget voorzien voor projecten en initiatieven in het Zuiden en om organisaties te ondersteunen die zich inzetten voor duurzame ontwikkeling wereldwijd. Hiervoor is het creëren van een lokaal draagvlak een must.

Het voeren van de beleidsvisie vanuit de lokale realiteit en met participatie en inspraak van de Mondiale Raad is hierbij onontbeerlijk. Het bestuur verwacht dat de Mondiale Raad zich actief inzet om het beleid te ondersteunen maar wat dat concreet inhoudt, was in 2018 niet echt duidelijk. Het stedelijk mondiaal beleid en de eigen activiteiten van de leden van de Mondiale Raad bleven teveel aparte dynamieken en waren soms moeilijk te verzoenen.

Hoe ver staan we?

Een werkgroep die uitsluitend het SDG- en duurzaam mondiaal beleid bewaakt, is er niet gekomen. Eén en ander wordt wel gecoördineerd door de Projectcoördinator Mondiaal Beleid, die ook deel uitmaakt van het team Inclusieve en Mondiale Stad. Dit team is ingebed bij Strategie, wat de kans biedt om organisatiebreed en transversaal te werken op vlak van SDG's.

Het budget voor mondiaal beleid en het daaraan gekoppelde groeipad bleven behouden. In in samenspraak met de Mondiale Raad werd het subsidiereglement voor de verdeling van de beschikbare publieke middelen voor mondiaal beleid aangepast. Op voorstel van de Mondiale Raad kwam er ook een reglement dat de criteria en budgetten voor noodhulp vastlegt.

Het stadsbestuur van haar kant, keerde € 5000 extra werkingskosten uit voor de organisatie van Ottertrotter 2.0.

Wat verwachten we nu?

• We zijn op de goede weg en dat pad willen we niet verlaten.

Mechelen blijft voldoende logistiek en beleidsondersteunend personeel inzetten dat over voldoende tijd als expertise rond SDG's en ontwikkelingssamenwerking beschikt.

• Het budget voor de ondersteuning van projecten in het globale zuiden en lokale organisaties die zich inzetten voor duurzame ontwikkeling wereldwijd, blijft behouden.

• Er blijft een **groeipad gehandhaafd in dat budget**, vertrekkende van het bedrag uitgegeven in 2024. Mechelen blijft bovendien **transparant** over de uitgaven die onder mondiaal beleid vallen.

• In overleg met de Mondiale Raad wordt het subsidiereglement aangepast (o.a. wat betreft

onderscheid ngo's - 4de pijler).

- De **extra werkingskosten** voor het organiseren van Ottertrotter blijven behouden.
- De **subsidies voor sensibiliserende Noord-Zuidactiviteiten** (max € 500) blijven behouden.

AANBEVELING 3: MECHELEN IS EEN MONDIALE EN SOLIDAIRE GEMEENTE

Door de globalisering is de wereld dichter bij huis dan ooit. We zijn ons bewust van de gevolgen die de klimaatverandering met zich meebrengt, van de grote ongelijkheden die bestaan binnen en tussen landen en van het recordaantal mensen die sinds de Tweede Wereldoorlog hun land ontvluchtten door conflicten en oorlogen.

Ook Mechelen wordt almaar meer divers. 1 op 4 Mechelaars heeft buitenlandse roots, er wonen 125 nationaliteiten en er worden meer dan 70 verschillende talen gesproken. In plaats van deze realiteit te negeren of angstig te willen tegenhouden, kunnen we die omarmen en erkennen dat zich vrij verplaatsen een fundamenteel recht is. Het is van vitaal belang dat Mechelaars weten en begrijpen waarom mensen naar onze contreien migreren. En om hierdoor ook in te zien dat structurele actie ter plaatse, immigratie kan tegengaan.

Mechelen kan hier een belangrijke rol in opnemen door helder te communiceren over de mondiale uitdagingen die voor ons liggen, dat bevordert de solidariteit en het draagvlak voor duurzame verandering.

Hoe ver staan we?

Mechelen speelt een voortrekkersrol op vlak van migratie- en vluchtelingenbeleid. Die expertise deelt de stad nu ook actief via het internationaal netwerk Solidaire Steden en Gemeenten.

De initiatieven voor nieuwkomers werden toegankelijker. Recent werd het Steunpunt Asiel en Migratie ingekanteld in het Sociaal Huis en de stad werkt nu samen met Welcome in Mechelen. Op vlak van integratie is de samenwerking met ROJM erg belangrijk. Dit jeugdcentrum, in 1978 opgericht door jongeren van diverse origine, groeide uit tot een vaste waarde en inspirerende omgeving waar jongeren zich ten volle kunnen ontwikkelen (www.rojm.be).

De stad scoorde ook met de opvang van Oekraïense vluchtelingen en recent sprong - op voorspraak van de Mondiale Raad - ook de steun voor Mechelen4Palestine in het oog. N.a.v. het conflict in Gaza belofde de stad om werk te maken van een ethisch aanbestedingsbeleid, waarbij producten en diensten van bedrijven en organisaties die betrokken zijn bij ernstige mensenrechtenschendingen, geweerd worden.

Na een (Covid)onderbreking en een mislukte poging in de Botaniek - en na protest van o.a. de Mondiale Raad - vond het mondiaal festival Ottertrotter in 2024 opnieuw plaats in het Tivolipark. Gelukkig! Het is essentieel dat Mechelaars via laagdrempelige activiteiten - zoals bv ook M-fair en de Mondiale Kerstmarkt - betrokken raken bij mondiale thema's, daar mee over nadenken en meewerken aan oplossingen.

Wat verwachten we nu?

- **De sleutel tot succesvol samenwonen in een diverse stad: heldere communicatie.**

Mechelen werkt verder aan een menswaardig lokaal migratie- en diversiteitsbeleid. Daarbij blijven de dialoog en de samenwerking met middenveldorganisaties zoals vb. Welcome in Mechelen, ROJM,... cruciaal.

- Mechelen blijft inzetten op sociale cohesie, met bijzondere aandacht voor samenleven in de publieke ruimte.

- Mechelen moet **nog sterker sensibiliseren en informeren** via de beschikbare gemeentelijke kanalen. Mondiale initiatieven moeten meer prominent aandacht krijgen via de algemene stadswebsite en andere stedelijke informatiekanalen.

- **Integratie is tweerichtingsverkeer.** Stimuleer initiatieven van nieuwkomers en communiceer erover via stadskanalen zoals De Nieuwe Maan.

- Ook **cultuur is communicatie**: tentoonstellingen over actuele thema's in de bibliotheek, mondiale voorstellingen of films in het cultureel centrum,... zijn mogelijkheden om mensen te bereiken en dienen gestimuleerd en gesteund te worden. Breder gezien zijn ook initiatieven zoals Ottertrotter en de Mondiale Kerstmarkt laagdrempelige 'informeel/informatieve evenementen die een vaste waarde in de stad moeten blijven.

- **Kinderen en jongeren mondiaal bewust maken** is essentieel. Wij pleiten voor meer **specifiek jeugdgerichte initiatieven** en meer in het bijzonder rekent de Mondiale Raad op concrete steun vanuit de stad voor de relance van haar **project 'Mondiale School'**.

AANBEVELING 4: MECHELEN IS EEN DUURZAME GEMEENTE

De klimaatverandering treft ons allemaal, maar de ontwikkelingslanden het meest. Daar ondervinden mensen elke dag de gevolgen van aanhoudende droogte, overstromingen en extreme weersomstandigheden. Nochtans dragen deze landen amper bij tot de opwarming van onze aarde. Als Mechelen wil bijdragen aan een duurzame wereld, zal de stad mee verantwoordelijkheid moeten opnemen voor mondiale uitdagingen. Duurzame ontwikkelingssamenwerking stimuleren, is een must. Zelf een duurzaam beleid voeren, ook.

Mechelen moet voluit gaan voor een duurzaam aankoop- en investeringsbeleid. Strenge duurzaamheidscriteria nemen zowel de sociale als ecologische impact in aanmerking. Ze omvatten de arbeidsomstandigheden, gendergelijkheid, sociale bescherming en milieu-impact gedurende de volledige levenscyclus van een product. Wat het investeringsbeleid betreft: Mechelen kan bv banken en pensioenfondsen aanmoedigen om niet langer in fossiele brandstoffen te investeren en er zelf voor kiezen om enkel nog ethisch te bankieren. Daarnaast dient Mechelen haar CO²-uitstoot nog verder te verminderen.

Meer dan de helft van de wereldbevolking woont vandaag in steden. Tegen 2050 is dat 70%. Wereldwijd denken steden na over deze immense uitdaging. Naast duurzame stedenbouwkundige ingrepen, nemen ze steeds vaker ook het lokale voedselbeleid in handen. Daar ligt een kans voor boeren in stedelijk, voorstedelijk en landelijk gebied. Ook in het Mechelse.

Hoe ver staan we?

In 2018 pleitte de Mondiale Raad voor een verdere verdieping van de erkenning als Fair Trade Gemeente. Dat is Mechelen gelukt: haar inzet bezorgde de stad in 2020 een A-label binnen het netwerk van de Faire Gemeenten.

In het nieuwe wedstrijdreglement voor projectsubsidies werd duurzaamheid een doorslaggevend criterium. Omdat duurzaamheid een 'multidisciplinair' gegeven is, drong de Mondiale Raad er herhaaldelijk op aan op meer samenwerking tussen de verschillende Mechelse adviesraden. Hier werden een enkele voorzichtige stappen gezet.

Wat de stedenbouwkundige aanpak van de klimaatcrisis betreft, realiseerde Mechelen een aantal belangrijke projecten. Zo werd de gemeentelijke stedenbouwkundige verordening vereenvoudigd, met meer aandacht voor het klimaat.

Er werd - samen met alle stadsdiensten en met input van adviesraden - een beleidsplan ruimte Mechelen opgemaakt.

Om Mechelen voor te bereiden op klimaatverandering werd een kader voor groengeelblauwe netwerken opgesteld. Er wordt ook gewerkt aan het verminderen van de broeikasgassen, door een geïntegreerde aanpak van het woon- en energieloket en een stadsbrede coalitie voor duurzame warmte met alle lokale spelers.

Wat verwachten we nu?

• **Duurzame ontwikkelingssamenwerking begint in Mechelen**

De klimaatverandering wordt een steeds belangrijkere emigratiereden. Bijgevolg kan, zoals eerder vermeld, structurele actie ter plaatse immigratie uit het globale zuiden tegengaan. De Stad zou projecten die gepaard gaan met **klimaatmaatregelen** en het daarmee duurzaam leren omgaan, **extra kunnen stimuleren**.

- Hier ter plekke dient Mechelen het grote publiek te sensibiliseren over internationale onrechtvaardigheid en het **belang van duurzame ontwikkeling**.
- Mechelen zet haar engagementen om de **CO²-uitstoot aanzienlijk te verminderen**, voort.
- Mechelen blijft werken aan een **transparant duurzaam aankoopbeleid**. Momenteel wordt hier samen met Leuven, Gent en de VVSG aan gewerkt. Wij dringen aan op een eenvoudig, gefundeerd plan met voldoende controlemechanismen (bv jaarlijkse publieke rapportering), wat de geloofwaardig beleid ten goede zou komen.
- We stipten al aan dat een relance van de SDG-campagne noodzakelijk is. Gezien SDG's een bij uitstek multidisciplinair gegeven zijn, dringt een gerichte **samenwerking met andere adviesraden** zich meer dan ooit op.